

Kmet, delavec
in obrtnik
maj bodo naro-
du vodnik!

Izda vsake srede.
Cena: —
za leto Din 30.—
za pol leta „ 15.—
za izposojnino
za leto Din 30.—
Prebrati po tarifu. — Pis-
mami vpremljeni naj
so priložni znamke za od-
posiljevanje. — Nebrankirani
plačati se ne sprejemajo.

Kmetški list

Vsakdo vživa
vse sadove
svojega dela in
marljivosti!

Rekopisni se ne vra-
čajo. — Plača in to-
sta v Ljubljani. — Ured-
ništvo in uprava je v
Ljubljani v Kolodvorski
ulici št. 7. — Telefon
n. št. 1506. — Račun
pri poštni hranilnici
št. 14.194.

Kmečki računi.

Novo leto je tu in z njim vred čas raču-
nov in obračunov. Trgovci delajo inventar in
zaključujejo svoje bilance in pregledujejo
knjige, da ugotove, kje bi se dal še kakšen
nepotreben izdatek prihraniti. Zamudnikom
pa pošiljajo svoje račune, da si pridejo na
čisto, kaj in koliko imajo in kaj ne. Kakor
trgovci delajo tudi obrtniki, industrijalci in
bankirji. Samo kmet navadno ne dela tako
in zato je ravno kmet največkrat žrtev ne-
urejenega in nepregledanega gospodarstva.

Vemo, da zlasti za malega kmeta, in ta-
kih je v naši deželi večina, ni lahka stvar
voditi gospodarske knjige. Kdor tega ne zna
sam, si mora najeti pomožno moč za to, toda
to je predrago. Na drugi strani pa ima malo
gospodarstvo to dobro stran, da ga obdrži
količkaj brihten gospodar kar vsega v glavi.
Dobro pa bi bilo, če bi si zlasti mali gospo-
darji sedaj o Novem letu, ko še nimajo pre-
več dela zunaj, pregled svojega gospodarstva
vsaj nekoliko napisali.

1. Vsak gospodar približno vé, koliko
je njegovo posestvo vredno. Če ga sam ne
zna ceniti, se lahko ravna po ceni, ki bi mu
jo kdo drugi ponudil. Ta cena je njegov
kapital.

Recimo, da dajejo sosedje temu ali one-
mu kmetu 100 tisoč dinarjev za njegovo ne-
premično in premično premoženje. Če bi teh
100 tisočakov kmet naložil v hranilnico po
5 procentov, bi imel na leto 5000 dinarjev
obresti, ne da bi le z mezincem mignil. Vpra-
šanje: Ali je ta ali oni kmet res nesel v hra-
nilnico na koncu leta 5000 Din, tudi če je
njegovo imetje cenjeno na 100 tisoč dinarjev?

2. Na mali kmetiji delajo kmet, njegova
žena in njegovi otroci, če so že odrasli. Na-
vadno je pa še to premalo, ampak mora na-
jeti vsaj v času najhujšega dela še tuje de-
lovne moči, ki jih mora seveda plačati. Če
delajo kmetje račune, računajo navadno za
delavce le izdatke v gotovini, jako redko pa
računajo med izdatke tudi hrano, in najbolj
redko računajo plačilo za svoje delo. To pa
je treba vse računati med izdatke, kajti če
kmet ne bi dajal delavcem hrane, bi jo lahko

prodal, sam pa tudi zaslužil za vsak delovni
dan nekaj in ravno tako njegova žena itd., če
bi hodili delat drugam. Sedaj pa računajte
svoje izdatke za delovne moči s svojim pla-
čilom vred tako, pa boste strmeli, koliko
velja samo obdelovanje.

3. Dostavite k tem izdatkom še ves da-
vek (od državnega do občinskega), potem
priracunajte še stroške za obleko in obutev,
ki ste jih imeli preteklo leto in pa izdatke
za svoje male potrebe (tobak, časopis itd.).
Te izdatke ima vsak gospodar približno v
glavi brez posebnih zapiskov.

To vse seštejte skupaj, potem pa začnite
pregledovati vaše dohodke. Tudi te imate
navadno vsi v spominu, ker niso menda ni-
kjer tako veliki, da bi si jih ne mogli za-
pamniti.

Zemlja nam je dala pridelek — koliko
je vreden? Tržne cene poznate. Iz hleva in iz
svinjaka ste tudi nekaj prodali. Sedaj smo
pa že skoraj na koncu. Seštejte zopet, potem
pa primerjajte izdatke z dohodki.

Ni pa dovolj, da primerjate dohodke z
izdatki, ampak je treba še več. Tak pregled
dohodkov in stroškov ni le pregled števil,
ampak je ob enem tudi izpraševanje svoje
vesti in izpraševanje pameti. Pameten gos-
podar ne bo pogledal le tega, kaj lahko iz
izdatkov za prihodnje leto črta, ampak se bo
tudi vprašal: Ali sem res jaz sam kriv, da
se moje gospodarstvo tako razvija kot se?
Ali so vzrok morebiti splošne gospodarske
razmere? In če to, ali se da kaj pametnega
ukreniti, da se izboljšajo?

Takšno izpraševanje vesti je najboljša
bilanca, mogoče še boljša kakor bilanca su-
hih števil. Izpraševanje vesti namreč sili
človeka, da nekoliko misli. Dandanes pa se
more vzdržati na površju samo misleč kmet
in misleč gospodar. Časi, ko se je dalo na
kmetih živeti tako tja v en dan, so žalibog
minili.

Sedaj je Novo leto in časa je sedaj na
kmetih dovolj. Naj ga bo nekaj tudi za resno
premišljevanje. To iskreno želimo vsem
kmetom za Novo leto.

pisali zakoni meščanskih vlad. Mnogo vasi ni
imelo niti osnovne šole, ker je šel ves denar
za namene, ki so bili kmetu škodljivi. V gim-
naziji pa so bile prirodne vede slabo zastopa-
ne, tako, da so odhajali iz njih dijaki brez
osnovnih pojmov o prirodi in poljedelstvu.
Še manj pa je bilo strokovnih poljedelskih
šol: vsa Bolgarija je imela le tri srednje in pet
nižjih praktičnih kmečkih šol. Razen tega so
bile pa te šole omejene v svojem delu, ker
je njihov učni način zahteval večjih vsot de-
narja, ki jih pa meščanske vlade niso dale
na razpolago.

Reforme kmetske vlade pa so povzročile
prevrat tudi v prosvetnem oziru. Novi osnov-
nošolski zakon je povečal obvezni osnovni
pouk od štirih na sedem razredov. Ustanov-
ljene so bile šole tudi v vseh onih vaseh, ki
jih do tedaj niso imele. Število kmetijskih
strokovnih šol se je tudi povečalo in vse nižje
poljedelske šole spremenjene v srednje kme-
tijske šole. V Sofiji in Plevnu so bili odprti
dveletni kurzi za izobrazbo predavateljev na
poljedelskih šolah in voditeljev kmetijskih
vzornih gospodarstev. Na sofijski univerzi sta
bili odprti agronomska in veterinarska fa-
kulteta. Zaradi padca kmetske vlade prosvet-
na reforma ni bila izvedena do konca in zato
je mnogo odredb, n. pr. uvedba poljedelskega
pouka na osnovnih šolah, otvoritev obrtnih
šol itd. ostalo samo na papirju.

Propagandno delo kmetskih strokovnja-
kov igra važno vlogo pri napredku poljedel-
stva. S tem se uvajajo med kmeti nove me-
tode gospodarstva, tehnike in organizacije.
Glavna sredstva za propagando sta kino in
radio. Kino je posebno pripravno sredstvo v
rokah kmetskih strokovnjakov, ker je na eni
strani zelo privlačen za slušatelje, na drugi
strani pa ima prednost, da pokaže nazorno
in praktično vse uspehe modernega obdelo-
vanja. Zato se je film v praksi izkazal kot
najboljše sredstvo za prosvetno delo med
kmeti. Radio je tudi zelo važno sredstvo agro-
nomskega pouka. Po radiu more zvedeti kmet
dnevno cene na trgu svojih pridelkov, dobi-
ti razne za kmetijstvo važne novice, poslušati
kmetijska predavanja itd. V tem oziru je bilo
na Bolgarskem mogoče le malo izvesti, ker je
ostal projekt ministra poljedelstva zaradi
strimoglavljenja Stambolijskega neizveden.

Veliko vlogo igra v modernem poljedel-
stvu organizacija poljskega dela, selekcijskih
in semenjskih gospodarstev, poljedelskih la-
boratorijev itd. Vse moderne države polagajo
na to veliko važnost in so dosegle v tem oziru
že tudi lepe uspehe. Delo teh znanstvenih
zavodov zasleduje predvsem te cilje: prouče-
vanje in izboljšanje zemlje v geološkem mi-
krobiološkem, kemičnem in fizičnem oziru,
izboljšanje pri gnojenju in sejanju, izboljša-
nje živalskih pasem in rastlinskih vrst, zati-
ranje boleznih in nevarnosti za poljedelsko
kulturo ter izboljšavanje živalske krme, spravl-
janje poljskih pridelkov itd. V tem oziru je
kmetska vlada dosegla mnogo uspehov: na
vzornem gospodarstvu pri Ruščuku se je osno-
valo polje za preizkušanje novih kulturnih
rastlin in selekcijsko gospodarstvo, na vinar-
sko-sadjarski šoli v Plevnu se je osnoval za-

Agrarni pokret v Bolgariji.

XIII.

Prosvetna reforma. Glavni činitelj polje-
delstva je priroda. Najboljši poljedelec je oni,
ki pozna najboljše prirodo, njene lastnosti
in zakone. Onim, ki mislijo, da je poljedel-
stvo v bistvu le težko fizično delo in nič več,
ker ne poznajo poljedelstva, moramo odgo-
varjati, da je poljedelstvo stvar znanja in iz-
kustva. Vsak poljedelec bi moral poznati vse-
bino in sestavo zemlje, njene fizične, kemične
in mikrobiološke lastnosti, bolezni kulturnih
rastlin ter glavna dejstva atmosfere in solnčne
energije. To pa je mogoče doseči le, če po-
zna kmet fiziko, kemijo, mineralogijo, bota-
niko, zoologijo itd. in je zato študiral na po-

trebnih splošnih in strokovnih šolah. V že-
lji, da dvigne kmeta kulturno kar najbolj vi-
soko in s tem obenem doseže racionalno ob-
delovanje zemlje in dvigne njeno rentabilnost,
je Kmetska vlada Stambolijskega po inicija-
tivi poljedelskega in prosvetnega ministra iz-
vršila velike reforme prosvetno-kulturnega
značaja, zvesta svojemu načelu: prosveta je
jutrana zarja svobode in mora postati vsak-
danji kruh zaničevanega kmeta!

Pred reformo je obsegala obvezna osnov-
na šola v Bolgariji štiri razrede. V tej šoli ni
mogel dobiti bodoči kmet niti najosnovnejših
pojmov, ki bi jih mogel rabiti za smotreno
obdelovanje zemlje. V resnici pa šola ni iz-
polnjevala niti onega programa, ki so ga pred-

vod za preizkušanje vrst grozdja in laboratorij za raziskovanje vina, v Sofiji poljedelski laboratorij z namenom raziskovanja zemlje in v Sadovu preizkusni zavod za selekcijsko gospodarstvo. Razen tega so se osnovala selekcijska gospodarstva tudi pri vseh poljedelskih višjih in srednjih šolah. Državne žrebarne in živinorejski zavodi so se spremenili v selekcijska gospodarstva.

Pri agronomski propagandi in pri ustanavljanju preizkuševalnic selekcijskih gospodarstev in laboratorijev je pripadla najvažnejša vloga kmetiskim zadrugam.

Znanost je ugotovila in življenje potrdilo dejstvo, da zemlja ne vsebuje vseh kemičnih elementov, ki jih potrebujejo poljedelske rastline za hrano in da je odvisno povečanje plodnosti zemlje in pridelka od pravilnega gnojenja. Bolgarija, kot mlada in revna dežela ni imela lastnih tovarn za produkcijo umetnih gnojil, ki jih je zato v interesu svojega poljedelstva morala kupovati od tujih držav. Ker pa kmet še ni znal dobro oceniti vrednosti gnojil, jih je kupoval samo, če je bila njihova cena prav nizka. Meščanske vlade

so v interesu svojega davčnega dohodka postavile visoke uvozne carine za gnojila, kar je povzročilo, da so jih kmetje le malo kupovali in da je bil zato tudi dobiček države od carin zelo majhen. Kmetška vlada, ki je imela interes na kmetu, je pa izglasovala zakon, ki je osvobodil carine vsa gnojila, semena, stroje in druge kmetijske potrebščine, v kolikor jih Bolgarija ni producirala sama in jih je morala uvažati. Pravtako je kmetška vlada določila posebno nizko železniško tarifo za poljedelske stroje, plemensko živino, gnojila itd.

Velik pomen imajo za napredek kmetijstva na Bolgarskem tudi poljedelska nagradna tekmovanja in razstave. S tem se pokažejo uspehi in vzbujajo želja za novim napredkom, dviga kvaliteto in množino poljedelskih produktov. Razstave ne pokažejo samo položaja poljedelstva, ampak pritegnejo tudi kupce. Zato je kmetška vlada izglasovala zakon, da smejo sodelovati pri nagradnih tekmovanjih in razstavah le zadruge, da bi s tem podkrepila zadržno gibanje.

(Nadaljevanje prihodnjic.)

Kmetje in obrtniki.

Vse naše gospodarstvo temelji na delitvi dela. Delitev dela se je pričela najprej na kmetih in se je vedno nadaljevala in se še nadaljuje, kolikor bolj gospodarstvo napreduje.

Kmetje so nekaj izdelovali vse svoje poljedelsko orodje doma sami. To delo so opravljali navadno pozimi ali pa ob slabem vremenu. To je bila prva delitev dela — delo na polju in delo doma. V teku časa pa so se posamezniki tako izpopolnili in izvršili v izdelovanju orodja, obleke, obutve itd., da so znali izdelovati svoje izdelke mnogo boljše in tudi cenejše kakor kmetje sami, tako da je bilo za kmete ugodnejše že izdelano orodje kupovati. Svoj pridobljeni čas so lahko porabili za boljše obdelovanje zemlje in za boljše in izdatnejše oskrbovanje živine.

To se pravi z drugimi besedami: Obrt se je razvila iz kmetijstva.

A tudi pri obrti se je začelo delo deliti. Za kolarja se ni izplačalo, da bi sam kolesa koval, če je videl, da opravi kovač to delo boljše in lažje. Čevljar ni več sam rezal in špičil cvekov, ker jih je lahko dobil od posebnega izdelovalca, in tudi kožni sam strojil, ker jih je strojil strojar boljše in cenejše. Delo pa se je začelo deliti tudi v eni in isti delavnici. V kolarskih delavnicah so začeli izdelovati glavine le eni in isti ljudje, in ravno tako druge sestavine kolesa. Delo se je delilo vedno naprej in je dandanes tako razdeljeno, da v velikih fabrikah en delavec opravlja le še po en sam pregib.

To se pravi: Tudi velika industrija se je razvila iz kmetijstva.

Najboljši obrtni delavci in najboljši kmetje pa so bili tisti, ki so imeli brihtne glave in ki so znali misliti in svoja pridobljena izkustva izkoriščati. Zidarji so kmalu uganili, kako močni morajo biti bukovi ali smrekovi tramovi, da nosijo streho. Slabi tramovi so se polumili, drugi so držali. Debelost in veličino lesa so si zapomnili za drugič. Tudi za grablje so kmalu pogodili najboljši in najtrpežnejši les in tako za vse ostalo orodje. Prav tako je pri zidanju. Iz takih opazovanj se je rodilo računstvo, iz tega pa vse tehnične in počasi tudi vse ostale znanosti. Iz izkustev so se rodili računi in vse naravoslovne vede, tako da nam danes izkustev ni več dosti treba. Inženier pogleda le številke v knjigi in ne bo porabil nič več materiala kot ga je treba.

To se pravi: Vsa znanost se je rodila preko obrti iz kmetijstva.

Vse troje: Kmetijstvo, obrt in znanost pa

tvorijo moderno gospodarstvo po načelu delitve dela. Vse troje služi pridobivanju hrane, podlaga vsega pa je kmetijstvo.

To mora ali bi vsaj moral vedeti vsak kmet. Če bi kmetje to vedeli, se gotovo ne bi dajali devati v nič od tistih stanov, ki so sami izšli iz kmetijstva.

Pri nas se je tesna zveza med kmetijstvom in obrtništvom ponekod še jako čvrsta ohranila. Pri nas živi zlasti na deželi mnogo obrtnikov, ki tudi kmetujejo, mnogo pa tudi kmetov, ki vsaj pozimi obrtujejo. Od razdelitve dela je odvisno, na kaj polaga ta ali oni večjo važnost, kajti v bistvu in v jedru sta le oba kmeta. Pa tudi ogromna večina obrtniškega naraščaja prihaja pri nas iz kmečkih domov in ta naraščaj ne more nikdar zatajiti svoje prave kmečke krvi (čeprav se je včasih po nepotrebnem sramuje).

V tesni zvezi našega kmečkega obrtništva s kmetijstvom leži vsa naša gospodarska sposobnost danes, in bo ležala še dolgo. Eden izdeluje orodje, drugi z orodjem dela, oba pa pripravljata hrano iz zemlje — v tem leži naša bodočnost.

KORISTNO ZA VSAKO HIŠO
PO ZNIŽANIH CENAH KAKOR:

ROKAVICE, NOGAVICE, ŽEPNE ROBCE, KRAVATE, FINO DAMSKO, MOŠKO IN OTROŠKO TRIKOPERILO, DIŠEČE MILO, TORBICE, ČIPKE, POTREBŠČINE ZA ŠIVILJE, KROJAČE, TAPETNIKE, ČEVLJARJE IN SEDLARJE NUDI

IOSIP PETELINC, LJUBLJANA
BLIZU PREŠERNOVEGA SPOMENIKA ZA VODO

Liudska samopomoč v Mariboru

sprejme za slučaj smrti in doživlja vse zdrave osebe od 1. do 90. leta in izplača do največ **Din 53.000 na podporah.** Zahtevajte brezplačno pristopno izjavo.

Politične vesti

Pametna beseda predsednika Masaryka.

Kakor pri nas tako sili tudi v češkoslovaški republiki vsa mladina v šole. Naval na šole je tako velik, da na vseučiliščih že primanjkuje prostora za toliko število dijakov. Zaradi pomanjkanja prostora so se češki dijaki celo uprli in zahtevali, da je treba tuje-roodne dijake pregnati, da bo za domačine dovolj prostora. Ko pa je bil boj za prostor na visokih šolah (pravzaprav boj za poznejši kruh) najhujši, so vprašali tudi predsednika republike Masaryka za njegovo mnenje. Predsednik pa je rekel: »Ljudje dandanes navadno mislijo, da duševno delo ni nobeno delo, ampak smatrajo za »delo« le telesno delo. To ni res. Resnično in pravo duševno delo je mnogo težje kakor telesno. Res pa je, da za pravo duševno delo ni vsak sposoben. Zato priporočam čim strožjo izbiro študentov, da bodo študirali le res sposobni fantje. Meni je mnogo ljubši dober delavec ali pa dober kmet, ki svojo stvar razume, kakor pa slab advokat!« — Tudi pri nas razmere niso dosti boljše in zato bi bilo prav koristno, če bi Masarykove besede premislili merodajni krogi tudi pri nas!

* * *

In zopet razorožitev . . .

Takoj po vojni se je misel na »večni mir« silno razširila po Evropi. V ta namen je bilo ustanovljenih veliko število mirovniških društev in tudi Društvo narodov bi imelo služiti temu cilju. Nekaj časa je celo izgledalo, da ni več »moderen« tisti, ki bi dvomil v možnost večnega miru.

Vsa prizadevanja za ohranitev začasnega in za pridobitev trajnega miru pa so lepa le na papirju. Praksa govori vse drugačen jezik. Mi vemo, da so razne države oborožene do zob in da se še vedno trosijo silne milijarde na leto za oboroževanje. Ameriški državni proračun določa velike svote za izgradnjo vojne in mornarice, ravno tako angleški proračun. Francija je določila nad 12 milijard frankov za prihodnje leto za oboroževanje na kopnem in na morju. Celotna sovjetska Rusija vzdržuje ogromno armado in jo izpopolnjuje z vsemi sredstvi moderne tehnike.

Lepe mirovne besede so žalibog le lepe mirovne besede, v praksi pa smo zelo tam, kjer smo bili pred vojno. Tudi takrat so vladarji pri medsebojnih obiskih zatrjevali venomer, da je edina in največja briga njihovih držav, ohranitev in utrditev miru, oboroževanje pa se je kljub temu nadaljevalo, dokler ni prišlo do krvavega spopada. Tako je bilo nekaj in je še danes, ker so ljudje pač vedno le ljudje. Zgodovina pozna na stotine krvavih vojska, a niti ena še ni ljudi izmodrila, da bi bili resno mislili na to, kako bi se dala vsa sporna vprašanja med državami reševati mirnim potom.

Zato je tudi malo verjetno, da bi imela najnovejša konferenca za razorožitev, ki jo bodo sklicali prihodnji mesec v London, kakšen poseben uspeh. Ne smemo sicer dvomiti o dobri volji sklicateljev, zlasti ne o dobrih mirovniških namerah predsednika angleške Delavske vlade Mac Donalda, toda izkustva dokazujejo, da je dobra volja posameznikov premalo. Spremeniti bi se pač moralo mišljenje in naziranje vsega človeštva o vojni. Do tja je pa še dolga pot.

AKO PLAČATE OB NOvem LETU NA-ROČNINO za celo leto, imate potem mir in upravi olajšate s tem mnogo nepotrebnega dela in stroškov za opomine.

Kmetijske zbornice in združništvo.

V listu »Narodna Odbrana« od 22. decembra t. l. je objavil g. Milenko Gavrilović članek z naslovom »Kdo mora biti nosilec kmečke politike«. V tem članku podčrtava najprej znano dejstvo, da žive dve tretjini našega naroda od poljedelstva in da bi zato morala imeti tudi vsa naša politika sploh kmečko-gospodarski značaj. Tega značaja pa naša gospodarska politika nima, ampak je služila vsa politika zadnjih 10 let le industrijalizaciji. To pa zato, ker sta industrija in trgovina organizirani v svojih stanovskih zastopih, v zbornicah, kmetje pa takega avtonomnega zastopa še nimajo. Gavrilović pravi tozadevno: »Vsega tega, kar ima industrija, kmet nima. Primitiven, nepoučen in brez svojih zbornic je kmet še daleč proč od pravic, ki jih imajo drugi gospodarski sloji, ki imajo v nekaterih krajih kar svojo gospodarsko avtonomijo. Zato pa kmet ne more tako odločati o svoji usodi kot drugi stanovi. Če pa bi imeli kmetijske zbornice, bi bilo drugače.«

Potem pa nadaljuje: »Čeprav pa kmetje nimajo svojih zbornic, imajo vendar ustanove, ki bi mogle postati nosilke kmečke politike. To so zadrug. Zveze zadrug bi morale prevzeti delo kmetijskih zbornic, ki jih po vseh znakih sodeč, še dolgo ne bomo dobili...«

Svoj članek sklepa g. Gavrilović z besedami: »Brez svojih zbornic morejo kmetje svoje želje izraziti le preko združništva.«

* * *

Zakon o pospeševanju živinoreje.

Uradno poročajo:

»Zakon o napredku živinoreje se razlikuje od drugih zakonov pri nas in v tujini zlasti po tem, da vsebujejo odredbe tega zakona vse glavne pozitivne pridobitve živinorejstva in njegove tehnike. Zakonske odredbe odredajo sistem sodelovanja splošnosti in posameznikov.

Prvi del zakona govori o izbiranju moške plemenske živine. Poseben odbor za ocenjevanje te živine dovoljuje uporabo boljše živine. Nepovoljno ocenjena moška živina se mora kastrirati na državne stroške. Prav tako bo ocenjevalni odbor ocenjeval tudi žensko plemensko živino, ako jo živinorejci po svoji volji predajo odboru. S to naredbo bo moči odobrati žensko živino tudi v tistih primerih, kjer še ni živinorejskih zadrug za izbiranje in kjer živinorejci nimajo dovolj priprav za to važno nalogo. Zakon imenuje to delo izvenzadružno selekcijo. Delo odbora za ocenjevanje je v koordinaciji z zakonom o napredku poljedelstva, ker so v tem odboru člani občinskih odnosno sreskih poljedelskih odborov.

Dalje zakon predvideva področja za posamezne pasme, tako da poedini kraji proizvajajo živino enako po kvaliteti in enako po trgovski vrednosti. Izdatke za odbor za ocenjevanje plačajo občinske poljedelske zakladnice, ki so predvidene z zakonom o napredku poljedelstva. Občinski odbori so dolžni nabaviti tudi potrebno moško plemensko živino.

Važne so odredbe o živinorejskih strokovnjakih, ki si morajo s posebnimi izpiti pridobiti posebno kvalifikacijo za delo glede selekcije živine. V soglasju z zakonom o napredku poljedelstva se bodo vršila živinorejska tekmovanja po srezih in banovinah ter za vso državo. Razen teh tekem odreja zakon tudi živinorejske razstave in sejme. Važna je odredba, da se prva nagrada na razstavah more podeliti samo za živino domače selekcije. Da dobi živinoreja čim več pobude za večletno vzgojo odličnih moških plemenskih glav (konj in govedi), odreja zakon nagrade za vzdrževanje odlične plemenske živine. Te nagrade bodo znašale toliko, kolikor je stroškov za eno leto vzdrževanja. Take nagrajena živina

se ne sme izvoziti brez odobrenja banske uprave.

Zadnji del zakona se nanaša na napredek perutninarstva. Zakon odreja ustanavljanje perutninarskih postaj v vsakem sreskem sedežu s poljedelsko šolo, na državnih posestvih in posestvih javnopravnih ustanov, pri žrebcarnah itd. Perutninarske postaje služijo za oddajanje plemenske perutnine in jaje perutninskim selekcijskim zadrugam. Perutninske selekcijske zadrug bodo imele ugodnosti podobne narave kakor živinorejske selekcijske zadrug.

Naposled predvideva zakon kazni za kršitev odredb in pravilnika, ki bodo predpisani. Kazni so od 1 do 30 dni zapor, v denarju pa od 50 do 1500 Din. Vse kazni izreka sreska upravna oblast.

* * *

Vspehi rumunske kmetijske stranke.

»Slovenec« od 20. t. m. prinaša kratko poročilo o vspehih enoletnega vladanja kmetijske stranke v Rumuniji. Poročilo se glasi:

»12. decembra je bilo eno leto, kar je Maniu prevzel v Rumuniji v imenu kmečke stranke državno krmilo v roke. Zgodilo se je, da so se prvič v rumunski politični zgodovini vršile svobodne volitve. Pri tej priliki se je izvršil pravi ljudski plebiscit za Maniu-a, ki je izšel iz volitev z večino 360 mandatov proti 42 poslancem opozicije, med katerimi je vseh tudi 15 Madjarov.

Maniu je ob svojem nastopu zelo mnogo obetal in — kar je zopet edinstveno v rumunski politični zgodovini — veliko obetanega je tudi spolnil.

Predvsem se je lotil upravne reforme, ki je sploh najtežje vprašanje rumunske vlade. Začel je pri glavi — v ministrstvih in odpravil 7 ministrstev. Sorodni resori so se združili. S tem je državne finance znatno olajšal. Pri tej reformi je Maniu postopal odločno in dosledno, brez ozira na osebne momente. Sedaj je na vrsti uradniško vprašanje. Rumunija šteje 17 milijonov ljudi, pa ima 500.000 uradnikov, kar pomeni strašno obremenitev davkov. Razne liberalne vlade so nastavlale v urade svoje ljudi, ki so bili brez vsake kvalifikacije. Dobili so se sezname uradnikov, ki poleg imena nosijo označbo »analfabet«. Sedaj se vrši velikansko čiščenje, ki gre za tem, da se tem »uradnikom« preskrbi kak drug kakor uradniški kruh. S tem se Rumunija izločuje iz orientalskih upravnih manir in se približuje znatno zapadlim demokracijam.

Nadaljnji uspeh Maniu-jeve vlade je realiziran budžet, ki ga je tudi šele prvič dobila Rumunija pod kmetisko demokracijo. Postavke o izdatkih odgovarjajo dejanskemu položaju, pravitako tudi dohodki. Proračun je aktiven in tudi nekoliko znižan, kot v prejšnjih letih. Z novim letom se je pričela stabilizacija valute, na novo se je izvršila reorganizacija Narodne banke kakor tudi organizacija prometa. Dokaz, da inozemstvo zaupa v novo vlado, je veliko državno posojilo, ki se ga jim je posrečilo dobiti.

Vlada ima sedaj v rokah sredstva, da sasnira narodno industrijo in trgovino, ki je bila dočela zanemarjena in nesmotrena. Rumunija sklepa na vse strani nove trgovinske pogodbe. Opazuje se posebno živahno gospodarsko zblizanje z Nemčijo in Avstrijo. Zunanje ministrstvo razvija živahno delavnost. Za dalekosežno gospodarsko pogodbo s Poljsko so v teku pogajanja s Češkoslovaško.

Opozicija seveda ne gleda s prijaznim očesom vladnih uspehov. Končno so se organizirali in združili liberalci, Avarescuanci in liberalni kmetje ter podali nekako izjavo, da bo vladna gospodarska politika deželo ruinihala ter da nova razdelitev na province ogroža nacionalne interese. V znak protesta so tu-

di zapustili parlament, kar pa nič ni tragično odjeknilo, ne doma, ne na tujem. Opozicijo vodijo razne skrahirane veličine, ki med narodom nimajo nikake zaslombe in bodo ob prihodnjih volitvah po vsej priliki še bolj reducirane. Kmečki voditelj Maniu more biti zadovoljen z uspehi svoje enotne vlade. Gospodarsko se država dviga, politično konsolidira in v zunanjem svetu zadobiva ugled, ki ji po njeni velikosti in bogastvu pritiče.

Dopisi

Dobrna pri Celju. Preko Kozjaka nam pošiljajo ljubo zimo. Zima pač mora biti. Že pregovor pravi, da gosposka in zima ničesar ne šenkata. — K nam vozi dnevno celjski avtobus, kar je zelo važno za naš kraj. Letošnje poletje smo imeli na naših doberskih toplicah preko 3000 tujcev, ki so pustili lepe denarje. Ker so toplice glavni vir dobrskih dohodkov, zato bomo morali gledati, da se tujski promet še povzdigne. Mnogo bi se koristilo našemu kraju, če bi se enkrat zgradila že tako zaželjena cesta Dobrna—Sveka—Frankolovo. Pa upamo, da bodo tudi mero-dajni faktorji to uvideli in cesto zgradili.

Rakova steza. Zanimiva pravda. — V Rakovi stezi pri Frankolovem je umrla leta 1927 posestnica Antonija Žurej. V svoji oporoki je mnogo izročila cerkvi sv. Lenarta v Novi cerkvi. Dediči rajne Antonije Žurej so vložili tožbo za razveljavitev oporoke. Kako bo ta pravda izpadla zanima vse sosede.

Črešnice nad Frankolovem. Tukaj je pred kratkim umrl posestnik Jožef Guzej. Rajni je bil daleč naokrog spoštovan kot dober ljudski svetovalec. Rodbini naše sožalje.

Predoslje pri Kranju. V začetku tega meseca se je vršila javna prostovoljna dražba na veleposestvu barona Cojza na Brdu. Dražba je trajala 5 dni. Ljudje so bili na to zemljo tako navezani, da se niso mogli ločiti od nje, kajti veliko je bilo takih, ki so imeli to zemljo že od pamtiveka v najemu. Zato so je tudi mislili vsak nekaj kupiti. Toda žal so bile cene previsoke in najbolj potrebni siromaki niso prišli v položaj, da jo kupijo. Mnogo je takih, kateri brez te zemlje sploh ne bodo mogli živeti. Težko je danes siromaku, ko ga lastni ljudje ne podpirajo.

Izvirne fran-
coske pastilje

VALDA'

za sportnike pred, med in po naporu
Prodajajo vse lekarne in drogerije.

RADIO-LJUBLJANA.

Nagradno tekmovanje.

Kakor čujemo pripravlja Radio-Ljubljana za torek, dne 7. januarja ob 20. uri zvečer nagradno tekmovanje ob priliki mešanega programa, ki ga bodo tvorile orkestralne točke, pomešane s ploščami. Poslušalci bodo morali sporočiti naši postaji, katera točka se je oddajala s plošče in katero je igral orkester. Razpisujejo se tri nagrade, za tistega, ki se mu bo posrečilo, da označi največ točk pravilno. Nagrade tvorijo: 1 par slušalk, dalje polletna naročnina našega tednika za radiofonijo »Radio-Ljubljana« in tretjič Andrejeva knjiga »Radio«. Svojim cenjenim bralcem želimo pri tekmovanju obilo sreče. — T. R. L.

Oglasite se.

Radio-Ljubljana naproša svoje poslušalce, naj mu blagovolijo sporočiti, kateri program v preteklem letu jim je najbolj ugaljal, kateri predavatelj jim je najbolj všeč, in kaj želijo, da bi se v predavanjih največkrat obravnavalo. — T. R. L.

Novice

Poklonitvena deputacija slovenskih občin. Program sprejema zastopnikov slovenskih občin iz Dravske banovine ob priliki poklonitvene deputacije je sličen kakor pri deputacijah iz drugih banovin, ki so že bile sprejete v Beogradu. Člani deputacije se 11. januarja zvečer s posebnim vlakom odpeljejo v Beograd. Točen odhod vlaka bo pravočasno objavljen. V Beogradu se bo vršil sprejem slovenskih županov od strani beograjske občine. Popoldne ob 17.30 bo sprejem deputacije v starem dvoru. Zastopniki občin iz Notranjske, Gorenjske in Dolenjske se pripelejo v Ljubljano in iz krajev, ki leže ob progi Ljubljana—Zagreb, vstopijo zastopniki na najbližjih postajah v posebni vlak. Člani poklonitvene deputacije iz Štajerske vstopijo v vlak na Zidanem mostu. Celokupno je prijavljenih v deputacijo 116 večjih in važnejših občin.

Srezki kmetijski referenti. Ban dravske banovine je postavil za sreske kmetijske referente: V Kranju dosedanega obl. kmet. nadzornika Jos. Sustiča; v Slovenjgradcu za sreza Slovenjgradec in Prevalje dosedanega obl. kmet. nadzornika Fr. Werniga iz Novoga mesta; v Radovljici dosedanega obl. poduradnika Alf. Zdolška iz Kranja.

† Karel vitez pl. Strahl. V Stari Loki je umrl v visoki starosti 80 let obče spoštovani in ugledni graščak Karel pl. Strahl.

Pregled oseb, ki izgube invalidnino. Minister vojske in mornarice je odredil, da se osebe, ki po novem invalidskem zakonu izgube pravico za prejemanje invalidnine zaradi tega, ker so ocenjene z manj kot 30% nesposobnosti za delo, morajo ponovno pregledati glede njihove sposobnosti za vršenje vojaške službe kot osebni obvezniki. Pregled se mora izvršiti tako, da se za sedaj izvrši pregled onih oseb, ki so iz občine v neposredni bližini kraja, kjer so štabne komande polkovnega vojnega okrožja, osebe iz oddaljenih občin pa se bodo pregledale, ko se bodo vršili nabori v prihodnjem letu. Temu pregledu se morajo podvreči vsi oni invalidi, ki so ocenjeni z manj ko 30% sposobnosti za delo in so bili rojeni leta 1881. ali pa pozneje.

Ustanovitev finančnega inšpektorata v Mariboru. Dravska finančna direkcija v Ljubljani razglasa, da je z odlokom ministrstva financ z dne 20. decembra 1929, št. 114.850, ustanovljen finančni inšpektorat v Mariboru, ki bo začel poslovati dne 1. januarja 1930. Ta inšpektorat bo zaenkrat reševal vse posle, ki zadevajo neposredne davke bivše mariborske oblasti, izvzemši odmero družbenega davka in kazenske zadeve po členu 142. zakona o neposrednih davkih. Stranke, ki spadajo v področje davčnih uprav v Celju, Dolnji Lendavi, Gornji Radgoni, Gornjem gradu, Konjicah, Ljutomeru, Mariboru, Murski Soboti, Ormožu, Prevaljah, Ptuj, Slov. Bistrici, Slovenjgradcu, Šoštanju in Šmarju pri Jelšah, se torej opozarjajo, da naj naslavljajo vse vloge prej navednega značaja, ki so jih dosedaj naslavljale na finančno direkcijo v Ljubljani, oddelek za neposredne davke, izza 1. januarja 1930 na naslov: »Dravska finančna direkcija, finančni inšpektorat v Mariboru«.

Zopet poboj med kmetiskimi fanti. Na sveti večer so se stopili fantje iz Mirne peči na Dolenjskem in Golobinca. Vnela se je krvava bitka s koli, pištolami, vilami in kar je še pripravnega orožja na kmetih. Na bojnem polju je obležal mrtev 25letni fant Franc Cesar iz Kala, dočim so težje in lažje ranjeni pobegnili domov. Orožništvo je glavne pretepače prijelo in jih izročilo sodišču.

Prvih 1000 novih naročnikov »Kmetškega lista« je že dosežen! Kmetje, gospodinjice, fantje in dekleta pomagajte, da dosežemo sedaj ob praznikih še drugi tisoč!

Finančne pristojbine za zahteve, da se ocarinjeni paketi v primeru nedostavljivosti izroče kakemu drugemu naslovniku. Uradno se razglasa, da je vsaka vloga, s katero se zahteva, da se kak ocarinjen predmet pretaksira, ker se mora na zahtevo pošiljatelja izročiti komu drugemu, a ne prvotnemu naslovniku, podvržena finančni pristojbini 5 dinarjev; če se za tako vlogo izda še formalno rešenje, pa še finančni pristojbini 20 dinarjev.

Od mrtvih vstal. V Ponikvi ob juž. žel. je umrl sinček posestniku Alojzu Sešel-u. Potem se je pa pomotoma telegrafiralo njegovim starišem v Novo cerkev, da je umrl Alojz Sešel. Stariši so mu pustili pri farni cerkvi sv. Lenarta v Novi cerkvi zvoniti. Čez par dni smo ga pa videli pri svojih starših na obisku.

Po poti iz bolnice umrl. Dne 19. decembra 1929 so peljali iz celjske bolnice g. Franca Valanta iz Stražice pri Frankolovem, ki pa je med potom umrl.

Velik požig na Bledu. Gorenjska je že več let torišče delovanja najnižkotnejšega zločinca, kar si moremo misliti. Dočim je prejšnja leta požigalec iskal svoje žrtve v okolici Kranja, se je nekaj časa sem preselil na Bled. Kar zaporedoma so vsako leto bruhnili požari, a vedno na takem kraju, kjer je imel ogenj dovolj hraniva v svoji okolici. Pretekli teden je zanetil ogenj v gospodarskem poslopju hotelirja g. Kende. Pogorelo je več kot za 120.000 dinarjev sena ter dve kočiji in veliko gospodarskega orodja. Škoda znaša nad pol milijona dinarjev.

Frankolovo. Društvo kmetiskih fantov in deklet vljudno sporoča, da se je združni tečaj preložil na 5. in 6. januarja. Pričetek v nedeljo, dne 5. januarja ob 9. uri dopoldne. Poučevalo se bo o pomenu in poslovanju kmetijskih zadrug. Tečaj se vrši v III. razredu osnovne šole.

Mariborske vlomilce izsledeni. Nedavno smo poročali o drznem vlamu v blagajno mariborske trdnice Kiffman, ob kateri priliki je bilo pokradenih 69.000 dinarjev in razni drugi predmeti. Policija je zasledovala vlomilce na vse strani in ravno za Božič se ji je posrečilo storilce prijeti v osehah treh mladeničev, ki so takoj po vlamu odpotovali iz Maribora. Na podlagi tiralice, ki jo je izdala mariborska policija, so v Splitu aretirali ravno na božični večer tri mlade Mariborčane. Pri njih so našli še 14.000 dinarjev, ostalo so že zapravili. Osumljenci so bili prepeljani v Maribor.

Usnjarska šola v Bosni. Ministrstvo za trgovino in industrijo je kupilo tovarno usnja v Visokem v Bosni ter jo bo preuredilo za usnjarsko šolo. Šola bo pričela poslovati že takoj po novem letu.

Milijonar bi rad postal. Beograjska policija je te dni aretirala advokata Ilija Uskovića, ker je bil osumljen, da si je poskušal s ponarejenimi dokumenti prisvojiti dedščino svojega ponesrečenega brata, katera znaša več milijonov dinarjev. Odvetnika tožijo tri hčere ponesrečenega milijonarja. Z odvetnikom vred sta bila aretirana tudi njegov pisar Savo Rakočević in davkar Dušan Ilić, ki sta pomagala ponarejati dokumente.

Bogato darilo. Znani milijarder Rochefeller je podaril medicinski fakulteti v Parizu 150 milijonov frankov za obnovitvena dela.

Vseindijski kongres. Listi poročajo, da se je vršil te dni v indijskem mestu Lahore vseindijski kongres, katerega se je udeležilo na stotisoče ljudi. Govorniki so zahtevali izglasitev popolne neodvisnosti Indije.

Na eno leto ječe je bil obsojen Miloš Modjen iz Subotice, ker je ponaredil šolsko spričevalo in na podlagi tega dobil državno službo.

Zadnji Perpičev pomagač. Na božični večer je prišel h kmetu Janku Kuniću v Dužicah pri Sisku malopridnež Ivo Car in razbijal na vrata. Po daljšem oklevanju je kmet odprl in vprašal nasilneža, kaj hoče. Ta je rekel, da je žejen in da hoče vina. Ko mu je Kunić prinesel steklenico vina, jo je Car na mizi razbil in pričel kričati: »Jaz sem zadnji član Prpičeve roparske tolpe,« ter hotel napasti kmeta. Ta pa pograbi stolicu in počí razgrajča s tako silo po glavi, da mu je počila lobanja in se je mrtev zgrudil na tla. Kunić je sam obvestil orožnike o celem dogodku. Začasno so ga pridržali v zaporih, dokler ne ugotovi komisija dejanskega stanja. — Razgrajč Ivo Car je osumljen, da je l. 1922 ubil v okolici Siska dva kmeta, a leta 1926 trgovca Špeljaka. Ker pa ni bilo dovolj dokazov, je bil oproščen, dasi so bili vsi prepričani, da je izvršil ubojstva osumljenec, katerega se je vsa okolica bala.

Beda vzrok zločinu. V krivi Palanki v Srbiji je bival zadnje čase pri svojih sorodnikih kmet Jačim Mitrović s svojo 14letno hčerko. Sorodniki so revnemu Jačimu vsak dan očitali, da ne morejo preživljati obeh. Da bi še njega ne odgnali od hiše, je sklenil Jačim svojo hčerko umoriti. Povabil jo je s seboj v gozd, kjer jo je udaril s kolom po glavi, nato pa še z nožem sunil v prsa. Mrtvo truplo je zakopal in pokril s dračjem. Ko se je vrnil sam domov, so ga pričeli takoj sumiti in orožniki so ga aretirali. Pri zaslišanju je priznal zločin in zatrjeval, da je umoril hčerko radi bede, ker je sorodniki niso hoteli več vzdrževati.

Poslanec streljal v parlamentu. V glavnem mestu Brazilije Rio de Janeiro je zaradi osebnih političnih nesoglasij poslanec Lopes tekom parlamentarne seje ustrelil svojega poslaniškega tovariša Filha.

Atentat na vlak v Rumuniji. Med postajo Brain in Ploestijem pri Bukarešti so politični nasprotniki kmetске vlade pokvarili te dni del železniške proge, po kateri bi se imel peljati član regentskega sveta Saraceanu. Dočim je brzovlak pasiral progo brez nesreče, se je pa za njim prihajajoči tovorni vlak prevrnil, pri čemur se je pobilo večina natovorjene živine. Škodo cenijo na deset milijonov lejev.

Požar v Beli hiši. Na nepojasnen način je nastal na božični večer velik ogenj v prestolni palači, nazvani »Bela hiša«, v Washingtonu, v kateri prebiva vsakokratni predsednik ameriške republike. Ogenj je nastal v uradnih sobah predsednika in je zgorelo mnogo mednarodno važnih aktov, uničeno je vse pohištvo in kar ni uničil požar, so pokvarili gasilci z vodo. Le požrtvovalni akciji gasilcev se je zahvaliti, da ni postala cela palača plen požara. Škodo cenijo na 70 milijonov dinarjev.

Rumunski fašisti. V Rumuniji je bila te dni ustanovljena mladinska organizacija »Voiniki« po vzoru italijanskih fašistov. Kmetška vlada je pravila novega društva že potrdila in mu tudi zagotovila svojo podporo. Nova organizacija hoče skrbeti za moralno, politično in telesno vzgojo rumunske mladine in se hoče pred vsem boriti na eni strani proti boljševizmu, na drugi strani pa proti socijalni reakciji liberalne stranke.

Kitajska je odpravila predprave tužcev. Nankinška vlada je sklenila, da preneha s prvim januarjem na vsem ozemlju kitajske republike za vse tužce sodna eksteritorialnost, to se pravi, da bodo odslej naprej sojeni tužci po kitajskih zakonih in nič več po zakonih svojih držav. Zastopniki velesil so proti tej odločbi najenergičnejše protestirali, kajti ravno sodna eksteritorialnost je bila največja predprava tužcev na Kitajskem, na drugi strani je pa pomenila ta predprava silno močno utesnitev samostojnosti kitajske države.

Italijanski principi pri papežu. Te dni je sprejel sv. Oče v svoji prestolni dvorani v Vatikanu vse italijanske prince, ki so člani kraljevske hiše Savoia-Genova. Genoveški princ je izročil papežu zlat kelih, a principi so dobili vsak po en zlat rožni venec.

Zarota proti Stalinu. Sovjetska policija je odkrila tajno zaroto proti boljševškemu diktatorju Stalinu. Zarotniki so nameravali Stalina ubiti ter postaviti za diktatorja enega izmed zastopnikov desničarske struje boljševikov. Takoj po odkritju zarote sta bila glavna voditelja ustreljena.

Parnik se pretrgal na dvoje. Blizu Carigrada je zadel neki grški parnik v bolgarskega s tako silo, da se je ta prelomil na dvoje. Posadka se je s plavanjem rešila na obrežje. Potnike je pa sprejel na svoj krov grški parnik in jih odpeljal v Carigrad.

Sodnik — zaščitnik roparske tolpe. Newyorško društvo sodnikov je uvedlo preiskavo proti sodniku Vitaleu, ker je prepovedal aretirati znanega bogataša Terro Novo, ki je pa bil istočasno poglavar newyorške roparske tolpe. Terro Nova je dal ustreliti dva člana roparske družbe in policija ga je obtožila, a sodnik Vitale ga je prepovedal aretirati. Vsled suma, da je v zvezi z roparskim poglavarjem, je društvo sodnikov uvedlo proti Vitaleu preiskavo.

Strašno preganjanje cerkve v Rusiji. Ruske brezverske organizacije nadaljujejo z vso silo boj proti cerkvam v Rusiji. Samo v teku meseca decembra so zaprli 340 krščanskih cerkva, 63 židovskih hramov in 18 muslimanskih džamij.

Zverina. Komisar boljševiške policije Gurov je izjavil s posebnim zadovoljstvom, da je usmrtil že 3000 ljudi in da ne bo preje opustil poklica, dokler ne izvrši 5000 smrtnih obsodb. Značilno je to, da je bil Gurov preje menih.

25.000 dolarjev za vrata miru. V Ameriki je bila ustanovljena posebna ustanova bivšega predsednika republike Woodrova Wilsona. Te dni je sporočila ta ustanova, da bo letošnja mirovna nagrada v znesku 25.000 dolarjev (1.400.000 dinarjev) podeljena Društvu narodov za bronasta vrata na novi palači.

»KMETSKI LIST« je edin list, ki piše samo za kmeta! Zato je dolžnost nas vseh, da mu pridobivamo čimveč novih naročnikov.

TEDENSKI KOLEDAR:

5. januarja, nedelja: Ime Jezusa.
6. januarja, ponedeljek: Sv. trije kralji.
7. januarja, torek: Valentin.
8. januarja, sredo: Severin.
9. januarja, četrtek: Julijan.
10. januarja, petek: Pavel.
11. januarja, sobota: Higin.

SEJMI:

5. januarja: Konjice.
6. januarja: Kostel pri Kočevju.
7. januarja: Metlika.
8. januarja: Kamnik, Ljutomer.
10. januarja: Zalog.
11. januarja: Planina na Štajerskem.

VALUTE:

Dati moramo za

1 nemško marko	Din	13-50
1 švicarski frank	Din	10-94
1 avstrijski šiling	Din	7-94
1 angleški funt	Din	274-60
1 ameriški dolar	Din	56-22
1 francoski frank	Din	2-22
1 češkoslovaško krono	Din	1-67
1 italijansko liro	Din	2-95

Največje gledališče na svetu.

V starem poganskem Rimu so imeli razvajeni in razuzdani rimski meščani poleg drugih razkošnih stavb tudi ogromno gledališče, nazvano **Koloseum**. Na desettisoče ljudi se je v njem naslajalo nad barbarskimi predstavami, pri katerih so se borili gladijatorji in prelivali človeško kri, kakor vodo ob velikanskem pritrdjevanju iz ploskanju rimskih gledalcev.

Koloseum je pričel graditi rimski cesar Vespazijan, a dovršil in svečano otvoril ga je cesar Tit l. 80 po Kr. r. Ob tej priliki so se vršile predstave sto dni zaporedoma, na katerih je poginilo preko 500 divjih zverí. Koloseum je bil zgrajen v štiri velika nadstropja iz samih kamenitih kock. Prostora je bilo v njem za 85.000 gledalcev. Vsi sedeži so bili pokriti z mramornatimi ploščami. Od te ogromne zgradbe je ostalo komaj polovico ohranjene do današnjega časa. Dolga stoletja je služil koloseum kot kamnolom in so iz njegovega kamna sezidane tri velike rimske palače in celo pristanišče Ripeta. Tudi do sedaj ohranjeni ostanki koloseuma, čeprav samo v ruševinah, napravijo na človeka močnejši utis in pričajo o nekdanji slavi rimskega cesarstva, ko je ves tedanji svet delal in stradal kot suženj in rob za brezdelne rimske velikaše.

Zadnja izkopavanja so odkrila pod areno (pozorišče) vse priprave, da se je pozorišče napolnilo z vodo in spremenilo v jezero, na katerem so predstavljali priljubljene pomorske bitke.

NAROČNIKI, PORAVNAJTE v dneh okrog novega leta zanesljivo svojo naročnino za »Kmeti list«, ki stane za celo leto samo 30 dinarjev.

Podlistek

H. v. Kleist — I. Albrecht:

Locarnska beračica.

Ob vznožju Alp pri Locarnu v gorenji Italiji je stal grad, last nekega grofa. Kdor se zdaj pripelje s St. Gottharda, vidi grad razsut in v razvalinah. Bil je to grad z visokimi prostornimi sobami. V eni izmed teh so nekoč s slamo, ki so jo nasuli po tleh, iz usmiljenja postlali stari, bolni ženski, ki se je bila priblerala pred vrata. Ko se je vrnil z lova, je grof slučajno stopil v to sobo, kjer je navadno odlagal svojo puško. Nekam nejevoljno je ukazal ženski, naj vstane iz kota, kjer je ležala, in naj se spravi za peč. Ko se je ženska dvignila, ji je spodrknila berglja, da je padla in si nevarno poškodovala križ, tako močno, da je sicer v nepopisnih mukah še vstala in navšev, kakor ji je bilo zapovedano, prehodila sobo, za pečjo pa se je med stokanjem in jadikovanjem zgrudila in preminula.

Več let kasneje je grof po vojni in slabih letinah zašel v opasne premoženjske prilike, pa je prišel k njemu vitez iz Florence, ki je hotel zbog lepe njegove lege kupiti grad. Grofu je bilo mnogo do te kupčije, pa je naročil ženi, naj pripravi tujcu preje označeno sobo, ki je bila prazna in zelo čedno in razkošno opremljena. Kako iznenadena pa sta bila zakonca, ko je vitez ves blede in preplašen sredi noči prišel k njima in na vse moč goče načine zatrjeval, da v tej sobi straši.

Nekaj, kar ni vidno očem, vstane v kotu sobe s takšnim šumom, kakor da je ležalo na slami, pa gre razločnih korakov počasi in šepajoč po sobi in se med vzdihom in stoki zgrudi za pečjo.

Grof se je prestrašil, da sam ni vedel zakaj. S prisiljeno veselostjo se je smejal vitezu in je dejal, da bo takoj vstal in v njegovo pomirjenje prebil noč pri njem v sobi. Ali vitez je prosil, naj bo tako prijazen in naj mu dovoli, da prenoči v spalnici kar pri njem v naslanjaču. Ko pa se je zdanilo, je ukazal napreči, se je poslovil in odpotoval.

Ta dogodek, ki je vzbudil precej prahu, je na grofu jako neljuben način odgnal več kupcev. Ker se je začela širiti celo med njegovo lastno služinčadjo govorica, čudna in nepojmljiva, da v tisti sobi o polnoči straši, se je odločil, hoteč z odločnim postopkom to zatreti, da bo prihodnjo noč stvar sam temeljito preiskal. Ko se je zmračilo, si je tedaj dal svojo posteljo postaviti v to sobo in je pričakal polnoči, ne da bi bil zaspal. Kako pa ga je pretreslo, ko je v resnici začul nepojmljivi šum, čim je jelo biti uro duhov. Bilo je, kakor da je vstal nekdo s slame, ki je šumela pod njim, pa šel navšev po sobi in se med vzdihom in stoki zgrudil za pečjo. Drugo jutro ga je vprašala grofica, ko je prišel v pritličje, kako je potekla preiskava. Plaho in negotovo se je ozrl naokrog, zapahnil vrata in ji potrdil, da je vse glede strahu res. Prestrašila se je, kakor še nikdar nikoli v življenju, pa ga je prosila, naj bi stvar ž njo skupaj še enkrat podvrgel čisto hladnokrvni preskušnji, predno to razglasi. Drugo noč sta potem oba skupaj z nekim zvestim služabnikom vred, ki sta ga bila vzela s seboj, res slišala isti nepojmljivi šum strahu. Samo silna želja, da se iznebita gradu, pa naj stane, kar hoče, jima je pomagala premagati vpricho službenika grozo, ki se ju je polasčala, in pripetljaj pri-

pisovati kakemu drugemu brezpomembnemu in slučajnemu vzroku, ki se bo že dal pojasniti. Na večer tretjega dne sta spet drhtečega srca šla po stopnicah proti tujski sobi. Slučajno sta našla pred vrati psa, ki so ga bili spustili zverige. Tako sta, ne da bi si bila povedala kaj določnega, vzela psa s seboj, morda v podzavestni želji, da bi poleg sebe imela kaj tretjega živega. Na mizi nažgeta dve sveči. Zakonca sedeta proti enajsti uri vsak na svojo posteljo. Grofica oblečena, grof z mečem in pištolami, ki jih je vzel iz omare, čežečimi kraj sebe. Medtem ko se skušata, kakor le vesta in znata, zabavati z razgovori, leže pes sredi sobe, stisne glavo med noge in zaspi. Tedaj pa, v polnočnem hipu, se zopet začuje strahotni šum. Nekdo, ki ga živ krst ne more videti, se z begljami pobere tam v kotu pokonci. Čuti je slamo, ki šumi pod njim. Ob prvem koraku: tap! tap! se zbudi pes, vstane in naenkrat začne vleči na ušesa, pa renče in lajajoč poskakuje — kakor bi šel človek proti njemu, in se umika zadnjiški proti peči. Ob tem pogledu se grofici naježe lasje in že tudi plane iz sobe. Medtem ko kriči grof, ki je zgrabil meč: »Kdo je?« in ker mu nihče ne odgovori, kakor besen začne mahati po zraku na vse strani, ukaže ona napreči, trdno odločena, da se takoj odpelje v mesto. Predno pa je še nekaj stvari zamotala in nekaj robe pobrala ter pridrvela ž njo pred vežina vrata, že vidi, da je grad okrog in okrog v plamenih. Od groze prezburjeni grof se je naveličal življenja, vzel svečo in je grad, ki je imel povsod leseze stropce, na vseh štirih koncih zažgal. Zaman je poslala ljudi noter, da bi nesrečnika rešili. Bil je že na preklavern način preminul. Kmetje so pozneje znesli njegove bele kosti v kot tiste sobe, odkoder je nekdanj veliki vstati locarnski beračici. Še dandanašnji leže tam.

Agrarna kriza na Francoskem

V odličnem katoliškem mesečniku »Hochland« je priobčil Rudolf Friedmann obširen članek o agrarni krizi na Francoskem. Članek utegne zanimati tudi naše bralce, kajti v Franciji živi danes na tisoče slovenskih delavcev, drugič pa je zelo poučno primerjati naše razmere z razmerami v tujih deželah.

Friedmann začne svoj članek z besedami: »Beseda „agrarna kriza“ je danes v ustih vsakega francoskega politika in se nahaja v vsakem strankarskem programu. Da pri francoskem kmetijstvu nekaj ni v redu, so poznavalci razmer že zdavnaj trdili; toda kako nevaren je že postal položaj, se je pokazalo šele v najnovejšem času, ko so se začeli mali kmetje politično gibati. Danes se čuti v celi deželi, da je agrarna kriza začela razjedati že življenski živec Francije in da agrarna kriza ni več vprašanje enega stanu, ampak vprašanje cele države.«

Dejstva.

Kdor potuje kakih 200 do 300 kilometrov južno od Pariza, vidi povsod razpadajoče hiše in gospodarska poslopja, ki izgledajo kakor pogorišča. V Provenci (reci: Prováns), južno-vzhodni deželi Francije, se lahko voziš cele ure po glavni cesti, pa ne naletiš na nobenega človeka in na nobeno vas. Naletiš pač tu in tam na kup hiš, ampak nikjer ne slišiš muhanja živine in iz nobene hiše ne sveti luč. Vse je izumrlo. Vaška pota so prazna. Človek tega kar ne more verjeti in misli, da se moti. Cela pokrajina izgleda kakor od kuge opustošena in vse je prazno: vasi, hiše in gospodarska poslopja. Prav redko kje naletiš še na starca ali starke, ki kurita s pohištvom zapuščenih hiš. So kraji, katerim se še pozna njihova nekdanja lepota, ampak danes so prazni. Pred 30 leti so v njih še prebivali ljudje. So vasi, ki so imele pred 25 leti še po 500 duš, danes pa prebivajo v njih komaj dve ali tri rodbine! Vsa dežela je razljudena. Vseh občin je v Franciji 37.963, od teh pa jih ima 21.082 komaj po 500 prebivalcev. V okraju Lot je bilo pred vojno še 205.769 prebivalcev, danes pa jih je komaj še 176.881! Število celokupnega kmečkega prebivalstva je padlo od 62 procentov l. 1891 na 45 procentov. Kjer so se nekdanj razprostirale rodovitne njive, raste dandanes praprotni in plevel. Vojna je te razmere le deloma zakrivila, čeprav so bile žrtve kmetov strašne: 1 milijon mrtvih, 350 tisoč težko ranjenih in 250.000 ljudi se je odselilo v mesta. Ljudje pa tudi nočejo otrok in število porodov od leta do leta nazaduje na tisoče. Tako izumirajo cele vasi.

Kjer pa so se vasi še obdržale, žive ljudje v strašnih razmerah. Dobrih zvez z večjimi mesti ni. Velike železnice, ki gredo iz Pariza na vse strani dežele kakor žarki, pušajo med žarki velike prostore brez vsake zveze, ker manjka povprečnih prog in zvez. Električno ima komaj polovica občin. Zdravstvene razmere so strašne in zato razsaja jetika vsepovsod. Ponekod umrje od 1000 ljudi 126 na jetiki. Ravno tako so stanovanja v zelo slabem stanju, ker jih nihče ne popravlja.

Odtok z dežele se pozna v mestih, predvsem v Parizu, pa tudi v drugih mestih. Tu pa se ne gre za pravo množitev prebivalstva, ampak le za premikanje in preseljevanje in baš v tem pojavu leži velika nevarnost tudi za mesta, ker je začelo primanjkovati človeške rezerve za mesta na deželi. Ko se bo posušilo prebivalstvo na deželi, tudi v mesta ne bo več dotoka! Že sedaj morajo pomagati pri žetvi sezonski delavci iz vzhodno-evropskih dežel (tudi iz naših krajev, op. ur.). Pa tudi te pomožne moči ne zadostujejo več, in zato je vedno več kmetij na prodaj. V štirih okra-

jih južne Francije je danes 80.000 kmetov manj kakor pred vojno. Od nekdanj rodovitne in obdelane zemlje pa leži danes že skoro 700.000 hektarjev v celini, ker je nihče ne obdela.

Te razmere so vplivale tudi na politiko tako, da so začeli ljudje slediti socializmom! In to kmetje, ki so povsod najbolj konservativni. Niso sicer postali socialisti, ampak oni glasujejo zanje, ker se nihče drugi zanje ne briga. Duhovščina sicer pridiguje o pobožnosti in vabi ljudi v cerkve, socialisti zopet zabavljajo na duhovščino, kmet pa ne verjame nobenemu več, pač pa rad posluša ljudi, ki mu govorijo o bogatih fabrikantih avtomobilov, o petrolejskih magnatih, o velemlinah itd. Tako se je zgodilo, da imajo v 26 večjih okrajih južne Francije socialisti in komunisti večino. To je najboljši dokaz, da leže vzroki krize zelo globoko.

Vzroki.

Eden glavnih vzrokov tega položaja je drobljenje kmetij. Malih kmetij od 1 do 10 ha zemlje je v Franciji skoro 5 milijonov. Do tega drobljenja zemlje je prišlo, ker morajo po zakonu vsi otroci dobiti enake deleže. Da pa ohranijo kmetije cele, niso kmetje hoteli imeti po več otrok kakor le enega. Ta zakonodaja se še do danes ni izpremenila. V vojni pa je popadalo na tisoče sinov-edincev, vsled česar je ostalo na tisoče kmetij brez gospodarjev. Večino takih kmetij so pokupili veleposestniki, ki dajejo zemljo v najem pod zelo težkimi, naravnost tlačanskimi pogoji, tako da gredo ljudje rajše v fabrike kakor pa da bi ostali doma.

V mesta pa vabijo ljudi z dežele tudi avtomobili, radio in podobne stvari. Kamor ne pride železnica, pride avto in tam se začne beg z dežele.

Kako resna nevarnost preti francoskemu gospodarstvu zaradi teh razmer na kmetih, se pa vidi iz tega, da se je vlada vendarle morala odločiti, da je dovolila letos 1700 milijonov frankov za gospodarski dvig dežele.

Agrarna reforma v starem Rimu

V starorimski državi sta živela dva stanova: patriciji ali plemenitaši in plebejci ali priprosti narod. Vsak od obeh stanov je imel svojo stranko. Država je bila urejena tako, da so imeli patriciji vso državno moč v svojih rokah, ki so jo zlorabljali za svoje bogatenje, narod pa je padel v vedno večjo revščino.

Čeprav so bili plemeniti patriciji v veliki manjšini, vendar neuki in siromašen narod ni mogel zlomiti njihove moči in njihove prešerne vlade, dokler se niso našli ljudje velikega duha in velike požrtvovalnosti, ki so se postavili na čelo naroda in začeli oster boj proti plemenitaškemu nasilju in korupciji. Ta plemeniti človeka sta bila brata Graka (latinsko: Graecus). Oba sta bila plemenitega rodu in visoko izobražena. Posebno velika pa je bila njuna ljubezen do zatiranih siromakov.

Ko je starejši, Tiberij Grak, videl nekoč delati na polju sužnje v okovih, se je zgrozil in rekel: »Divje zveri imajo v Italiji svoje jame; govedo, ki se pase, ima svoje hleve; državljani pa, ki prelivajo svojo kri za domovino, nimajo drugega svojega kot svetlobo in zrak. Naši vojskovodje se lažejo, ko govorijo vojakom pred bitko, da naj branijo grobove svojih dedov — od vseh rimljanskih siromakov nima niti eden grobnice in tudi ne svojega ognjišča. Oni se morajo vojskovati za tujo razkošnost in za tuje bogastvo morajo stradati. Imenujejo se gospodarje sveta, a nimajo niti pedi svoje zemlje.«

Ko je bil Tiberij Grak star 30 let, je kandidiral za ljudskega tribuna (narodnega zastopnika). Bil je tudi izvoljen. Prvi njegov za-

konski predlog je bil, »da noben rimski državlján ne sme imeti več kakor 500 oralov zemlje. Kar imajo veleposestniki več, morajo odstopiti siromašnemu narodu, ki nima zemlje. Siromak pa dobljene zemlje ne sme prodati. Dosedanji lastniki zemlje pa ne dobe nobene odškodnine za zemljo, ampak samo za stavbe.«

S tem zakonom si je nakopal Tiberij Grak mogočne sovražnike. Plemenitaši so rovali proti njemu na vse načine. Ko je preteklo leto dni, je moral Tiberij Grak zopet kandidirati. V volilnem boju pa so plemenitaši izvalili krvave poboje in v enem teh bojev so Tiberija Graka ubili in še 300 njegovih pristašev.

Bojev pa tudi po smrti Tiberijeve ni bilo konec. Narod je bil močan že tako, da so morali ubijalci zapustiti domovino. Toda tudi plemenitaši so napeli vse svoje sile, da rešijo, kar se da še rešiti. Vodil jih je nasilni Scipijon, ki pa je bil kmalu zastrupljen. V prognanstvo je moral tudi Tiberijev brat Kaj (latinsko: Caius) Grak. Kaj Grak pa se je že po dveh letih vrnil v Rim, kjer je predlagal še obsežnejše reforme kot njegov brat. Tudi on je bil izvoljen za narodnega zastopnika. Zaradi njegovih reform pa so mu začeli plemenitaši očitati, da hoče postati cesar in da hoče uničiti republiko. Ta obrekovanja so užgala. Plemenitaši so dalje podkupili še nekaj prejšnjih prijateljev Grakovih, ki so ga še bolj črnili pred ljudstvom kot plemenitaši sami. Prišlo je zopet do krvavih bojev, v katerih je bil ubit tudi Kaj Grak. Za njegovo glavo so dali plemenitaši ubijalcu toliko zlata, kolikor je tehtala Kajeva glava. Ubitih je bilo pa še 3000 pristašev agrarne reforme.

Plemenitaši so zopet zagospodovali nad bedno rajo. Ker pa narod ni imel zemlje, tudi ni hotel več države braniti in zato je zapisal slavni rimski zgodovinar ob propadu rimskega cesarstva: Veleposestniški sistem je uničil rimsko državo!

Gospodarstvo

Naša prešičereja.

Poleg perutninarstva je menda prešičereja najbolj zanemarjena pridobitvena panoga našega kmetovalstva. In vendar je baš ta panoga silno važna za naš izvoz. Dan na dan srečujemo po naših trgih in vaseh nemške in laške prekupece, ki baš sedaj za praznike radi kupujejo naše blago.

Imel sem priliko govoriti s par prekupci, ki že več let kupujejo prešiče po naših krajih. Od povsod dobimo eno in isto tožbo: Ljudje ne znajo rediti prešičev za trg in trg tudi ni organiziran tako, da bi se lahko izkoriščalo to panogo kot zaslužni. O kakšni enotni pasmi pri prešičereji pri nas skoro ni govora. Skoro v vsakem hlevu imamo drugo vrsto in drugo pasmo. Za domačo uporabo imamo dovolj blaga, nimamo pa takega, kakršnega zahteva zunanji trg. Naši prešiči so vsi preveč mastni. Takega blaga pa trg za direktni konzum ne mara. Glavna krivda pri tem leži v dejstvu, da nimamo pravega smisla za križanje oziroma pasme, katero srečujemo po naših svinjakih. Že par let se opazuje, da naša prešičereja nazaduje.

Po mnenju trgovcev, oziroma prekupecev iz Avstrije in Italije, bi se dalo pri nas urediti stvar z jorkširsko pasmo, katera edina je sposobna, da najde dober sprejem na konzumentu, ker ta nima toliko masti in sala ter je bolj mesnata in okusna. To pasmo upošteva posebno dunajski in milanski konzum.

Manjša podeželska mesta v Avstriji in Italiji niso sicer tako izbirčna, a vendar tudi tu hočejo bolj mesnato blago. Povožja doba je dvignila zahteve in izbrusila okus.

Najslabše razmere, kakor se je že več-

krat o tem govorilo, vladajo na Dolenjskem. Tu je prešičereja precej razvita, a je tudi jako zanemarjena, ker se proizvaja samo kvan-titeta, ne pa kvaliteta blaga. To je napačno in kliče po temeljiti reorganizaciji. Gorenjski prešiči so v tem pogledu dosti boljši. Sicer je tudi tu mnogo blaga, ki je črnolisasto in sposobno samo za domači konzum. Ostalo blago je dobro in se deloma približuje zahtevam trga. Na Štajerskem so razmere skoro enake.

Kupci so tu merodajni, oni nam dajo smer in po tej se moramo ravnati. V intere-su našega kmetovalstva je, da to panogo po-spešujemo in jo reorganiziramo v smislu za-htev izvoza, ki dobro razločuje blago za svež konzum in robo za mesne konzerve in mesna-te izdelke sploh ter ono za pridobivanje svinjske masti. Zato je potrebno, da si je naš kmet na jasnem, kaj hoče: ali blago za izvoz, ali za domačo rabo. Glavna stvar je, da pri nas kolikor mogoče produciramo blago za izvoz. To mora biti cilj naše celokupne agrarne pro-dukcije.

Potrebna je pa tudi boljša organizacija poročevalne službe, ki bo koristila kmetu in to posebno z ozirom na cene in povpraševanje ter na konzumu istočasno z nasveti, kako naj se kmet zadrži, da bo zanj prav. Da je tudi tu mnogo nerednosti in izkoriščanja kmeta kot pri vseh drugih panogah, o tem ni go-vora. Jasno je, da tudi tu manjka še mnogo dela.

Upajmo, da se bo po reorganizaciji kme-tijske družbe tudi takim vprašanjem posvetilo malo več pažnje. Prešičereja pri nas ni sicer izrazit vir dohodkov, a vendar odtehta toliko, da se dobro pozna njen vpliv.

Z sistematično prešičerejo bi lahko do-segli mnogo, ker za Avstrijo in tudi Italijo ležimo baš ob meji in prevozní stroški niso tako visoki kot iz Hrvatske in Srbije.

V Italiji so svojedobno poizkusili organi-zirati nekake prešičerejske zadruge, ki so se pečale v glavnem z prodajo, oziroma s posre-dovanjem. Njih uspeh je bil precej povoljen, a so se razbile ob nebrižnosti članov. Mogoče bi se tudi pri nas obnesla taka organizacija, ki bi skrbela za plemenske prešiče in poleg tega posredovala pri prodaji. Ako bi se ne doseglo drugega, bi se vsaj cene deloma ure-dile in izenačile. Sicer pa moramo predvsem imeti blago, ki je sposobno za trg, in komaj potem lahko mislimo na organizacijo.

G. Gomišček.

Dobički pivovarn.

Nedavno se je vršil občni zbor delničar-jev ljubljanske pivovarne »Union«, ki zalaga s pivom vse ozemlje današnje Dravske bano-vine. Kakor je razvidno iz poročil v naših dnevnikih, so gospodje delničarji sklenili, da izplačajo za vsako delnico po 16 Din obresti, obenem pa bodo povišali osnovno glavnico od 12 na 24 milijonov dinarjev na ta način, da bo vsak delničar dobil za eno staro delnico eno novo zastonj, ki se bo prihodnje leto se-veda tudi obrestovala. Biti delničar pivovarne »Union« torej ni ravno slabo.

Kdor nese 100 Din v hranilnico, dobi na leto — recimo — 6 Din obresti. Te dobiva vsako leto enakomerno (če se obrestna mera ravno ne izpremeni). Novih 100 Din dobi le tedaj, če pusti vsako leto svoje obresti v hra-nilnici, dokler se ne nabere nov stotak. Šele potem dobiva na leto $2 \times 6 = 12$ Din obresti.

Delničar pivovarne »Union« je bolj sre-čen. Tudi on je dal 100 Din za delnico. Ta delnica pa mu ne nese na leto le 6, ampak (letos) 16 Din obresti! To pa še ni vse. Pivo-varna ne da vsega dobička delničarjem vsako leto sproti, ampak polaga večje zneske v »re-zervni fond«. Teh zneskov se je do letos na-bralo toliko, da dobi lahko vsak delničar še

eno delnico zastonj, čeprav je vsako leto svoje obresti dvigal in potrošil, če jih je hotel.

Marsikdo se bo vprašal, kako je to mo-goče, da pivovarna toliko nese. Nič čudnega ni to. Produkcija piva je prvič zaščitena z vi-soko carino, drugič pa so sklenile pivovarne v naši državi med seboj kartel, po katerem ne more nobena drugi konkurirati, ampak ima vsaka svoj »rejon«, kjer samo ona lahko prodaja svoj izdelek, kakor pač hoče. Izklju-čena je torej domača in tuja konkurenca in zato lahko pivovarne diktirajo cene pivu ka-kor se jim zljubi.

Poglejmo sedaj še, kaj in koliko ima de-žela od pivovarne. Davek ima, to je gotovo. Prevelik pa ta davek gotovo ni, sicer bi do-bički ne bili tako visoki. Drugega pa dežela nima prav nič, kajti celo hmelj, ki ga je pri nas v obilici, kupuje pivovarna »Union« v Nemčiji! Tako je vsaj poročalo »Jutro«. Tudi dobički ne ostanejo doma, ker ima večino delnic v svojih rokah dunajska banka »Cre-ditanstalt für Handel und Gewerbe«, gospo-dar te banke pa je dunajski (židovski) baron Rothschild.

Na drugi strani pa vidimo naše vinograd-nike in njihove stiske. V Dalmaciji so proda-jali ti reveži vino po 1—2 Din liter, dočim stane liter piva 8—10 Din, torej dvakrat toli-ko, kakor pred vojno in tudi že takrat pivo-varnarji niso bili siromaki. Naši vinogradniki so domačini, ki tudi plačujejo davke, toda zaradi zaščitne carine na pivo oni ne morejo prodajati toliko vina v inozemstvo, kakor bi ga lahko, če bi bil k nam odprt uvoz tujega in cenejšega piva.

Tudi to je dokaz, kako silno je potrebna pri nas organizacija kmetijstva na celi črti, od produkcije do prodaje!

Dražba kož divjačine se vrši dne 27. in 28. januarja 1930 v prostorih velesejma v Ljubljani. Težko je bilo našim lovcem delati preje, ko so vsled nezadostnega smisla za or-ganizacijo prodajali razkropljeni po vsej dr-

žavi svoj pridelek — kože — za ceno, ki so jo diktirali drugi, zavedajoč se svoje pre-moči napram lovcem poedincem. Težko bi bilo lovcem tudi še danes, ko je kupna moč kon-zumenta tako padla. Ali blaga sploh ne bi prodali, ali pa po neprimerno nizkih cenah — v svojo izgubo. Njih rešitev je baš v teh orga-niziranih kožnih sejnih, kar sta posebno ugodno pokazali obe dražbi, januarja in mar-ca 1929 leta, ko so bile za prvovrstno blago dosežene celo višje cene nego so notirale na svetovnih trgih. Koristi teh organiziranih pro-daj kož, ki jih prireja Slovenska lovška za-druha in Ljubljanski velesejem roko v roki pod imenom »Divja koža«, danes ne uvide-vajo samo slovenski lovci, ampak tudi ostale pokrajine države. »Divja koža« si čimdalje bolj osvaja tudi vzhodne pokrajine naše dr-žave, od kjer prihaja v Ljubljano mnogo dragocenega blaga — pa tudi kupcev. »Divja koža« bo tudi za predstoječo dražbo dobro založena z blagom. Kdor svojih kož še ni od-poslal, naj to nemudoma stori. Čim več blaga bo, boljše cene se bodo dosegle.

Mlekarska šola v Škofji Loki. Uprava mlekarske šole v Škofji Loki obvešča tem po-tom vse interesente, da se otvori z dnem 1. februarja 1930 na mlekarski šoli v Škofji Loki četrti celoletni mlekarsko-sirarski tečaj. Vzdrževalnina znaša na zavodu mesečno 750 dinarjev; prosilci izven Dravske banovine plačajo k temu še 1000 Din šolnine za ves tečaj. Prosilci, ki žele obiskovati tečaj na svo-je stroške, naj vložijo takoj prošnje za sprejem pri ravnateljstvu zavoda, oni pa, ki si obetajo podpor, naj vložijo prošnje za podporo pristoj-nim banskim upravam, odnosno ministrstvu za kmetijstvo in vode. Svojeručno napisanim prošnjam je priložiti: 1. Domovnico. 2. Zadnje spričevalo. 3. Spričevalo o eventualni praksi. 4. Rojstni list. 5. Nравstveno spričevalo. 6. Dovoljenje staršev, odnosno njih namestni-kov za obisk mlekarske šole. 7. Zdravniško spričevalo s poudarkom, da prosilec ne bo-leha na tuberkulozi ali kateri drugi prenos-ljivi bolezni. 8. Izjavo za plačevanje vzdrže-valnih stroškov z navedbo plačnika. 9. Spri-čevalo o ubožstvu, potrjeno od pristojne dav-čne uprave. Prošnje in priloge morajo biti pravilno kolekovane. Podrobnejše podatke o sprejemu na zavod in o učnem načrtu zavoda prejmejo interesente pri pristojnih banskih upravah in pri upravi mlekarske šole v Škofji Loki.

»Naše gorice«. Z decembrsko številko, ki smo jo pravkar prejeli, zaključuje ta odlični, zgledno urejeni mesečnik, kot glasilu Vinarskega društva za Dravsko banovino v Mari-boru za pospeševanje kmetijstva, osobito vi-narstva in kletarstva ter vinskega gospodarstva vobče svoj III. letnik. »Naše gorice« ure-juje Andrej Žmave, direktor vinarske šole v pokoju, kateremu je uspelo pridobiti listu ugledne, požrtvovalne sotrudnike, strokovnja-ke in praktične gospodarje, kmetovalce, ki uspešno tekmujejo med seboj in ki so s svo-jimi prispevki že davno dokazali, kako nujno potreben je ta list v sedanjih, zlasti za naše vinogradnike in celokupno vinsko cbrt tež-kih časih. »Naše gorice« predstavljajo v lični obliki edini list te vrste ne le v Dravski ba-novini, marveč v vsej Jugoslaviji, po svoji vsebinski vrednosti pa prav nič ne zaostaja-jo za najboljšimi podobnimi izdanji napred-nih tujih narodov. Ker je letna članarina, od-nosno naročnina — za tuzemstvo samo 30 Din — prav neznatna, bi »Naše gorice« v lastnem interesu moral imeti i najmanjši vinogradnik ter viničar, pa tudi sadjar kot kletar, vsak gostilničar in vinski trgovec, vsak narodni gospodar, kateremu je dobra skupna stvar resnično pri srcu. Prav tako naj bi ne bilo nobene osnovne in meščanske šole brez tega lista, za kmečko-nadaljevalne šole pa prav lahko tvorijo »Naše gorice« priporočljiv uč-benik.

PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG — LJUBLJANA —

prodaja po najugodnejših cenah samo na debelo

Premog, domači in inozemski za
domačo kurjavo in industrijske svrhe.
Kovaški premog vseh vrst.
Koks, livarniški, plavžarski in plinski.
Briketi.

PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG
D. D.

LJUBLJANA, Miklošičeva c. 15/1.

L. MIKUŠ
Ljubljana, Mestni trg 15

Dežniki

Na malo!
Na veliko!

Ustanovljeno
1839

Double, modni kam-
garn, športni ševiot
za fine moške obleke in suknje
Velika izbira, ugodne cene
R. Miklauc, pri škofu
LJUBLJANA
Lingarjeva ulica - Medar-
ska ulica - Pred škofijo

Najboljši in najtrpežnejši
šivalni stroji
in **KOLESA** so
GRITZNER
in **ADLER**
za dom, obrt in industrijo,
v raznih opremljenih
Istotam švicarski
pletilni stroji **DUBIED**
Pisalni stroji **URANIA**

Ugodni plačilni pogoji. — Večletna garancija
Tovarniška zaloga:
JOSIP PETELINC
LJUBLJANA, blizu Prešernovega
spomenika ob vodi.

Velour, suknje in pliš
za damske plašče
velika izbira, niske cene
R. Miklauc, pri škofu
LJUBLJANA
Lingarjeva ulica - Medar-
ska ulica - Pred škofijo

Bolni na pljučih!
Mnogo tisoč ozdravljenih!
Zahtevajte takoj knjigo o moji novi
umetnosti hranjenja,
ki je že mnoge rešila. Ta se lahko
uporablja pri vsakem načinu življe-
nja, in pomaga, da se bolezen hitro
premaga. Nočno potenje in kašelj
prestane, telesna teža se poveča,
pljuča polagoma poapse in bolezen
izgine.

Resni moške
zdravniške znanosti potrdijo pred-
nost moje metode ter jo radi priporo-
čajo. Čimprej začnete z mojim nači-
nom prehranjenja, tem bolje za vas.

Popolnoma zastonj
dobite mojo knjigo, iz katere boste
črpali mnogo koristnega znanja. Ker
pa moj založnik razpošlje skupno
samo

10.000 komadov brezplačno
pišite takoj, da boste tudi Vi med
srečnimi prejemniki knjige.

Georg Fulgner, Berlin-Neukölln
Ringbahnstrasse 24. Abt. 616.

Za jesensko in
zimsko gnojenje
priporočamo
Thomasovo
žlindro
vedno v zalogi pri
osred gosp. zadrugi
EKONOM
V LJUBLJANI
Kolodvorska ul. 7

Gospodarji! Gnojite z APNENIM DUŠIKOM

najfinjšim, najuspešnejšim in učinkovitim dušičnim gnojilom! Kdor gnoji s apnenim dušikom, gnoji istočasno s dušikom in apnom. — Informacije o uporabi in množini, rentabilnosti kakor tudi o nabavnih pogojih, cenah, skladiščih in uspehih apnenega dušika daje

TVORNICA ZA DUŠIK d.d. RUŠE v Rušah pri Mariboru.

Ta tvornica proizvaja istotako mešano umetno gnojilo »NITROFOSKAL - RUŠE«, katero sestoji iz apnenega dušika, superfosfata in kalijeve soli. Kdor s Nitrofoskalom gnoji, gnoji istočasno s dušikom, fosforom, kalijem in apnom ter si prihrani večkratno trošenje umetnih gnojil.

Brezprimerno za preprečevanje in za odpravljanje prehlajenja, nahoda, gribov, vnetja krhlija, akutnih in kroničnih katarjev, hripe, influence, nadihu, zasoplosti itd. — Poizkusite vsaj eno škatljo pravih razkušilnih pastilj

VALDA

da se uverite o njihovi čudoviti učinkovitosti. Toda pazite in zahtevajte jih v vseh lekarnah in drogerijah samo v škatljicah s napisom

„VALDA“

Rešite jih pijančevanja!

Materi in žene, ki z obupom zrete, kako vaši dragi s pijančevanjem uničujejo sebe, družino, imetje in svojo čast, ko puščajo v kavarni zadnjo paro, ve jih lahko rešite, ne da bi sami vedeli, z »AVINALOM«, preparatom berlinskega lekarnarja Francka, absolutno zdravju neškodljivim. — Mnogo zahval ozdravljenec. — Cena Din 220.—

Razpošilja v originalnih škatljah:

Generalni zastopnik za Jugoslavijo:

N. POPOVIĆ, Beograd, Kolarčeva št. 7.

EKONOM osrednja gospodarska zadruga
v Ljubljani, Kolodvorska 7
ima stalno v zalogi:

Umetna gnojila: Tomaževo žlindro, kalijevo sol, superfosfat, nitrofoskal (mešano gnojilo), čilski soliter, apneni dušik i. dr.

V Trebnjem je zaloga pri Iv. A. Groseku.

Seno in pšenično slamo dobavlja po najnižji ceni
franko vsaka postaja.

Denar naložite najbolje in najvarneje pri domačem zavodu KMETSKI HRANILNI IN POSOJILNI DOM

Račun poštne hranilnice št. 14.257

REGISTROVANA ZADRUGA Z NEOMEJENO ZAVEZO Brzjav: »Kmetški dom« Telefon 2847

v LJUBLJANI, Tavčarjeva (Sodna) ulica 1

Vloge na knjižice in tekoči račun obrestuje po 6%,
pri trimesečni odpovedi po 7½%, brez odbitka davka na rente

STANJE VLOG 25.000.000 DINARJEV
JAMSTVO ZA VLOGE presega večkratno vrednost vlog

Strankam nudi brezplačno poštne položnice za nalaganje denarja. — Vložne knjižice drugih zavodov sprejema kot gotovino brez prekinjenja obrestovanja. POSOJILA daje proti poroštvu, na vknjižbo in proti zastavi premičnin in vrednostnih papirjev ter dovoljuje kredite v tek. računu pod najugodnejšimi pogoji.

BLAGAJNIŠKE URE: Ob delavnikih od 8 — 12½ in od 3 — 4½, le ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8 — 12½.

Podružnica v Mariboru, Slomškov trg 3, prilličje, poleg stolne cerkve.